

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ มีการสรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 และปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 320 คน ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(structured interview) ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด(closed-end question) และคำถามแบบปลายเปิด(open-ended question) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่(frequency) ค่าร้อยละ(percentage) ค่าต่ำสุด(minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย(mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(standard deviation) และการจัดอันดับ (ranking)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก พบว่าเกษตรกรมากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 48.24 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.76 คน มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 3.01 คน อาชีพภาคการเกษตรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา มีพื้นที่ขอรับการตรวจรับรอง GAP (ทั้งเช่าและของตนเอง) เฉลี่ย 1.5056 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกลูกค้า ธ.ก.ส. มีรายได้ภาคการเกษตรเฉลี่ย 77,904 บาท มีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 30,305.6 บาท มีรายได้รวมเฉลี่ย 117,104.9 บาท เกือบทั้งหมดมีพื้นที่เพาะปลูก

นอกเขตชลประทาน และส่วนมากเกือบทั้งหมดใช้น้ำจากน้ำฝน มากกว่าครึ่งกู้เงินจากแหล่งสถาบันการเงิน

1.3.2 แหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

เกษตรกรเกือบทั้งหมดได้รับข่าวสารโครงการจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร รองลงมา คือได้รับข่าวสารโครงการจากเกษตรกรผู้นำ/อาสาสมัครเกษตรกร ได้รับข่าวสารโครงการจากสื่อ สิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง ได้รับข่าวสารโครงการจากการอบรม การดูงาน ได้รับข่าวสารโครงการจากผู้นำท้องถิ่น และได้รับข่าวสารโครงการจากเจ้าหน้าที่ของรัฐจากหน่วยงานอื่น

1.3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากประเด็น 2 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยมากในประเด็น เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้ผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ เกษตรกรเห็นด้วยปานกลางในประเด็น เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบ

2. การประชาสัมพันธ์โครงการ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากประเด็น 5 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยในระดับปานกลางทั้งหมด คือ (1) มีความชัดเจนของข้อมูลที่ทำให้การประชาสัมพันธ์ (2) มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ เช่น วิทยุกระจายเสียง แผ่นพับ (3) การประชาสัมพันธ์ผ่านผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อคม. และศบกด. (4) สำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัดควรมีการประชาสัมพันธ์ และ (5) การประชาสัมพันธ์ช่วยให้ท่านทราบและเข้าใจรายละเอียดของโครงการเป็นอย่างดี

3. การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากประเด็น 4 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยมาก 2 ประเด็น คือ (1) ชนิดพืชที่ขอรับรองควรเป็นผลผลิตพืชเพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนทางการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ และ (2) การชี้แจงหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ก่อนรับสมัคร เห็นด้วยในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ (1) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการต้องเป็นพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์หรือเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในพื้นที่ และ (2) ความชัดเจนของกฎหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

4. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากประเด็น 5 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยมาก 1 ประเด็น คือ เนื้อหา

วิชาการที่ได้รับการอบรมสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้ เห็นด้วยในระดับปานกลาง 4 ประเด็น คือ (1) อบรมหลักสูตรการผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืชและระเบียบปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP8 ข้อ (2) จัดทัศนศึกษาดูงานแปลง/สวนที่ประสบความสำเร็จในการผลิตพืชที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน (3) ระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม และ (4) วิทยากรที่ถ่ายทอดมีความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้

5. การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากประเด็น 3 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยมาก 2 ประเด็น คือ (1) มีความเข้าใจการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตรผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยได้มาตรฐาน และ (2) ทราบข้อกำหนดระเบียบปฏิบัติ GAP พืช เห็นด้วยในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ เกษตรกรสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาปรับใช้กับการเกษตร

6. ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(ที่ปรึกษาเกษตรกร) ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากประเด็น 4 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก 2 ประเด็น คือ (1) การให้คำปรึกษาแนะนำการผลิตพืชตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช และ (2) มีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไข เห็นด้วยในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ (1) มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบในการให้คำปรึกษา และ (2) ถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชตามระบบการจัดการคุณภาพ

7. การประเมินแปลงเบื้องต้น พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากประเด็น 3 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยมากทุกประเด็น คือ (1) การตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การตรวจรับรองเพื่อขอใบ Q (2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความรู้คำแนะนำ หลักปฏิบัติแก่เกษตรกรก่อนทำการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น และ (3) เจ้าหน้าที่ทำการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น 3 ครั้ง/แปลง

8. การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบรับรอง GAP (ใบ Q) พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากประเด็น 2 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยมากทุกประเด็น คือ (1) เกษตรกรต้องผ่านประเมินแปลงเบื้องต้นก่อนถึงจะได้รับการตรวจรับรองแปลงเพื่อขอรับใบ Q และ (2) เกษตรกรที่ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP ครบทุกข้อ

9. ด้านการตลาดและผลตอบแทน พบว่า ในภาพรวมเกษตรกรเห็นด้วยในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากประเด็น 7 ประเด็น เกษตรกรเห็นด้วยมากทุกประเด็น คือ (1) ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในสินค้า เนื่องจากได้รับใบรับรอง GAP หรือใบ Q (2) สามารถส่งผลผลิตไปจำหน่ายในตลาดห้างโลตัสชุมชนได้ (3) มีอำนาจในการต่อรองราคาในการซื้อปัจจัยการผลิต และการขาย

ผลผลิต (4) ลดต้นทุนในการทำการเกษตรสูงเนื่องจาก ปุ๋ยเคมี และสารเคมีทางการเกษตร มีราคาแพง (5) ผลผลิตมีคุณภาพ สามารถจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าผลผลิตจากเกษตรกรทั่วไป (6) มีแหล่งรองรับผลผลิตที่ได้จากโครงการ และ (7) ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นสามารถจะขยายตลาดได้ทั้งในและต่างประเทศ

1.3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการ ในระดับน้อย 2 ประเด็น คือ (1) เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้ผลิตสินค้าเกษตรตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP และ (2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q)

2. การประชาสัมพันธ์โครงการ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการ ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ การประชาสัมพันธ์โครงการไม่ชัดเจน มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการ ในระดับน้อย 2 ประเด็น คือ (1) การประชาสัมพันธ์โครงการไม่ทั่วถึงและ (2) ช่องทางในการประชาสัมพันธ์น้อยเกินไป

3. การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ เกณฑ์การคัดเลือกไม่เหมาะสม มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับน้อย 1 ประเด็น คือ การชี้แจงเกณฑ์การคัดเลือกไม่ทั่วถึง

4. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยี พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ระยะเวลาที่ใช้จัดอบรมไม่เหมาะสม มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ (1) เนื้อหาวิชาการไม่ตรงกับความต้องการ และ (2) เนื้อหาวิชาการไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

5. การนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ หลักปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP ยุ่งยาก มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับน้อย 1 ประเด็น คือ ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติได้จริง

6. ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(ที่ปรึกษาเกษตรกร) พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ไม่ใส่ใจต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบในการให้คำปรึกษา มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับน้อย 2 ประเด็น คือ (1) ให้คำปรึกษาไม่ทั่วถึง และ (2) ขาดความรู้ในการให้คำปรึกษา

7. การประเมินแปลงเบื้องต้น พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ได้รับการตรวจประเมินแปลงไม่ถึงสามครั้ง มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับน้อย 1 ประเด็นคือ จำนวนครั้งในการตรวจประเมินแปลงไม่เหมาะสม

8. การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบรับรอง GAP (ใบ Q) เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 2 ประเด็น คือ (1) ขั้นตอนการตรวจรับรองแปลงยุ่งยาก และ (2) ระเบียบข้อปฏิบัติเพื่อให้ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ยุ่งยาก

9. ด้านการตลาดและผลตอบแทน พบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับมาก 3 ประเด็น คือ (1) แหล่งจำหน่ายผลผลิต GAP 'ไกลพื้นที่ปลูก (2) ราคาไม่จูงใจ ไม่แตกต่างจากพืชทั่วไป และ (3) ไม่มีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน มีปัญหาเกี่ยวกับโครงการในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ผลผลิตไม่เพียงพอ และต่อเนื่องในการจัดส่งตลาด

1.3.5 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรต่อ

โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการ มากที่สุด คือ ด้านการตลาดและผลตอบแทน โดยขอให้หน่วยงานของรัฐจัดหาแหล่งจำหน่ายผลผลิต GAP ให้ด้วย และให้ช่วยเหลือเรื่องราคาเนื่องจากราคาขายผลผลิตไม่แตกต่างกับพืชผักที่ปลูกทั่วไป รองลงมา คือ ด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ที่ปรึกษาเกษตรกร) ขอให้เจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจเยี่ยมอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติตามหลัก GAP อย่างถูกต้องและต่อเนื่อง และควรให้คำแนะนำในเรื่องของการการบันทึกข้อมูลอย่างถูกต้อง และน้อยที่สุด คือ การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยเสนอให้พื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์เข้าร่วมโครงการได้

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ และปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน

จากการศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยมีอายุเฉลี่ย 48.24 ปี จบการศึกษาระดับ

ประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.76 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 3.01 คน พื้นที่ขอรับการตรวจรับรอง GAP (ทั้งเช่าและของตนเอง) เฉลี่ย 1.5056 ไร่ เนื่องจากอาชีพเกษตรส่วนใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดบุรีรัมย์คือปลูกข้าว สำหรับการทาสวนปลูกพืชผักมีน้อย ทำให้พื้นที่ที่ขอตรวจรับรองไม่มาก และบางส่วนใช้พื้นที่ว่างจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวมาปลูกพืชผักไว้กินและขายจึงทำให้เกษตรกรส่วนนี้ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ เกือบทั้งหมดมีพื้นที่เพาะปลูกนอกเขตชลประทาน และส่วนมากเกือบทั้งหมดอาศัยน้ำฝนในการผลิต เนื่องจากแหล่งกักเก็บน้ำมีน้อย เกษตรกรส่วนใหญ่กู้เงินจากมากกว่าครึ่งกู้เงินจากแหล่งสถาบันการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวันเพ็ญ สุรฤกษ์(2538:118-218) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าแหล่งเงินกู้อื่นและยังได้รับคำปรึกษาคิดตามจากเจ้าหน้าที่ของธนาคารด้วย

2.2 แหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสารโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

จากการศึกษาแหล่งที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร โครงการของเกษตรกร พบว่าเกือบทั้งหมดได้รับข่าวสารโครงการจากนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร แสดงให้เห็นว่านักวิชาการส่งเสริมการเกษตร (เกษตรตำบล) เป็นผู้มีบทบาทอย่างยิ่งในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ให้แก่เกษตรกรรับทราบ ซึ่งเกษตรตำบลถือเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีความใกล้ชิดและสามารถเข้าถึงเกษตรกรได้มากที่สุด ทำให้เป็นผลดีต่อการดำเนินโครงการต่างๆ

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

จากการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่ามีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจ ดังนี้

ประเด็นความคิดเห็นด้านวัตถุประสงค์ของโครงการ เกษตรกรเห็นด้วยมากในด้าน เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบรับรอง GAP หรือ ใบ Q เนื่องจากเป็นการรับรองมาตรฐานผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรให้เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และใบรับรองมาตรฐาน GAP หรือ ใบ Q

ประเด็นความคิดเห็นด้านการคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เกษตรกรเห็นด้วยมาก ในด้านชนิดพืชที่ขอรับรองควรเป็นผลผลิตพืชเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนทางการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ และการชี้แจงหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ก่อนรับสมัคร ซึ่งจะทำให้เกษตรกรมั่นใจได้ว่าผลผลิตของตนมีตลาดรองรับที่แน่นอน

ประเด็นความคิดเห็นด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(ที่ปรึกษาเกษตรกร)

เกษตรกรเห็นด้วยมาก ในด้านการให้คำปรึกษาแนะนำการผลิตพืชตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืชมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไข จากการที่เจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำและช่วยวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นทำให้เกษตรกรสามารถปฏิบัติตามหลักมาตรฐาน GAP ได้ถูกต้องเป็นผลให้เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q)

ประเด็นความคิดเห็นด้านการประเมินแปลงเบื้องต้น เกษตรกรเห็นด้วยมาก ในทุกด้าน คือ การตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การตรวจรับรองเพื่อขอใบ Q เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ความรู้คำแนะนำ หลักปฏิบัติแก่เกษตรกรก่อนทำการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น และ เจ้าหน้าที่ทำการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้น 3 ครั้ง/แปลง จากประเด็นดังกล่าวช่วยให้เกษตรกรเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามหลักมาตรฐาน GAP

ประเด็นความคิดเห็นด้านการตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบรับรอง GAP (ใบ Q)

เกษตรกรเห็นด้วยมาก ในด้าน เกษตรกรต้องผ่านประเมินแปลงเบื้องต้นก่อนถึงจะได้รับการตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบ Q และเกษตรกรที่ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP ครบทุกข้อ ซึ่งจะส่งผลผลิตของเกษตรกรมีคุณภาพและสามารถขายผลผลิตในราคาที่สูงขึ้น

ประเด็นความคิดเห็นด้านการตลาดและผลตอบแทน ซึ่ง เกษตรกรเห็นด้วยมาก ไม่ว่าจะเป็นประเด็นผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในสินค้า เนื่องจากได้รับใบรับรอง GAP หรือใบ Q สามารถส่งผลผลิตไปจำหน่ายในตลาดห้างไกลชุมชนได้ มีอำนาจในการต่อรองราคาในการซื้อปัจจัยการผลิต และการขายผลผลิต ลดต้นทุนในการทำเกษตรสูงเนื่องจาก ปุ๋ยเคมี และสารเคมีทางการเกษตร มีราคาแพง ผลผลิตมีคุณภาพ สามารถจำหน่ายได้ราคาสูงกว่าผลผลิตจากเกษตรกรทั่วไป ซึ่งจากแรงจูงใจในเรื่องของราคาผลผลิตที่สูงกว่าจึงส่งผลให้เกษตรกรเหล่านี้อยากเข้าร่วมโครงการ อีกทั้งเกษตรกรบางส่วนได้ตระหนักถึงความปลอดภัยในการบริโภคสินค้าที่มีการผลิตได้มาตรฐานและปลอดภัยมากขึ้นทำให้เห็นได้ว่าโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานจึงควรมีการดำเนินโครงการนี้ในปีต่อไปและควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการและให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP ด้วย

2.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน พบว่า เกษตรกรมีปัญหามากที่สุดในการประเมิน ด้านการตลาดและผลตอบแทน แหล่งจำหน่ายผลผลิต GAP ไกลพื้นที่ปลูก ราคาไม่พอใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา งานจวี (2552)

ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการผลิตสับปะรดตามการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรในจังหวัดลำปาง พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในประเด็น เรื่องราคาขายผลผลิตมีความแตกต่างกัน สมาน แก้วลาย(2549:103) ศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตข้าวคุณภาพดีของเกษตรกรตำบลเชียงยืน อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ในเรื่องการจัดจำหน่ายราคาต่ำ และ

2.4 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน พบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะในประเด็น ด้านการตลาดและผลตอบแทน ขอให้หน่วยงานของรัฐจัดหาแหล่งจำหน่ายผลผลิต GAP ให้ด้วย และให้ช่วยเหลือเรื่องราคาเนื่องจากราคาขายผลผลิตไม่แตกต่างกับพืชผักที่ปลูกทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา วารุณี ศรีแสง (2550:52) ศึกษาเรื่อง ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสับปะรด ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ร่วมโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน ตำบลเขาคันทรง อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรีพบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะด้านการตลาดคือให้รัฐบาลสนับสนุนเรื่องราคาผลผลิตให้สูงขึ้นและส่งเสริมให้มีการประกันราคาให้ได้มาตรฐาน

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน ปี 2555 จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งนี้ พบว่ามีประเด็นสำคัญที่ควรเสนอแนะไว้ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ เกษตรกรเห็นด้วยมากในด้าน เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบรับรอง GAP หรือ ใบ Q เป็นเห็นผลหลักที่ทำให้เกษตรกรสนใจสมัครเข้าร่วมโครงการ โดยเกษตรกรที่ผ่านการเข้าร่วมโครงการและผ่านการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นจะได้รับการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบรับรอง GAP หรือ ใบ Q ซึ่งในการจัดโครงการดังกล่าวควรมีการสนับสนุนในเรื่องของการตรวจรับรองแปลงและได้รับใบรับรอง GAP ต่อไป

3.1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร(ที่ปรึกษาเกษตรกร) จากการให้คำปรึกษาแนะนำการผลิตพืชตามระบบการจัดการคุณภาพ GAPพืชและการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ปัญหาและหา

แนวทางแก้ไข ของที่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรเอง ทำให้เกษตรกรสามารถปฏิบัติตามหลักมาตรฐาน GAP ได้ถูกต้องและส่งผลให้เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ซึ่งสามารถนำแนวทางไปพิจารณาปรับใช้ส่งเสริมในโครงการอื่นๆ ต่อไป

3.1.3 การคัดเลือกเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ชนิดพืชที่ขอรับรองควรเป็น ผลผลิตพืชเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนทางการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ และการชี้แจง หลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรของเจ้าหน้าที่ก่อนรับสมัคร เพื่อให้เกษตรกรมีความสนใจเข้าร่วม โครงการ จึงควรมีการชี้แจงหลักการจากเจ้าหน้าที่ก่อนรับสมัครเกษตรกร

3.1.4 การตรวจรับรองแปลงเพื่อขอใบรับรอง GAP (ใบ Q) เกษตรกรเห็นด้วย มาก ในด้าน เกษตรกรต้องผ่านประเมินแปลงเบื้องต้นก่อนถึงจะได้รับการตรวจรับรองแปลงเพื่อ ขอรับใบ Q และเกษตรกรที่ได้รับใบรับรอง GAP (ใบ Q) ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนด GAP ครบทุกข้อ เพื่อให้เกษตรกรสามารถผ่านการตรวจรับรองแปลง และได้รับใบรับรอง GAP เกษตรกรควรได้รับการ ประเมินแปลงและได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลก่อน

3.1.5 ด้านการตลาดและผลตอบแทนขอให้หน่วยงานของรัฐจัดหาแหล่ง จำหน่ายผลผลิต GAP ให้ด้วย และให้ช่วยเหลือเรื่องราคาเนื่องจากราขายผลผลิตไม่แตกต่างกับ พืชผักที่ปลูกทั่วไป ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่ เข้าร่วมโครงการ ใช้ในการแก้ไขปัญหาในการผลิตและการตลาดให้เกษตรกรและผู้บริโภค มีความเชื่อมั่นในสินค้าเกษตร GAP ต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสินค้าเกษตร ปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP ในระดับพื้นที่โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วม

3.2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบและทิศทางการตลาดของสินค้าเกษตร GAP เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนส่งเสริมการผลิต ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ตลาด อย่างเหมาะสม

3.2.3 ทิศทางการตลาดและการส่งออกสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้ มาตรฐาน GAP ของไทย

3.2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมสินค้าเกษตร ปลอดภัยและได้มาตรฐานของเกษตรกร เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรของ จังหวัดบุรีรัมย์ต่อไป

3.2.5 ควรขยายการวิจัยลักษณะเดียวกันไปในพื้นที่อื่นต่อไป